

EFOP-3.4.3-16-2016-00014

SZÉCHENYI 2020

DR. TELEGDY GERGELY

ÖRÖKLÉSI JOG ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK
3. olvasólecke

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült az Európai Unió támogatásával.

Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

Szegedi Tudományegyetem
Cím: 6720 Szeged,
Dugonics tér 13.
www.u-szeged.hu
www.szechenyi2020.hu

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az olvasólecke tartalma: • A hagyatéki eljárás szabályozása • A közjegyző illetékessége • A hagyatéki eljárás szakaszai • Az eljárás megindulása • A hagyaték leltározása • A közjegyző előtti szakasz • Különleges eljárások • A hagyatéki eljárás megismétlése • Ellenőrző kérdések • Felhasznált és ajánlott irodalom	10-15 perc

A HAGYATÉKI ELJÁRÁS

A hagyatéki eljárás szabályainak teljes, részletes ismertetésére a Nemperes eljárások keretében kerül majd sor.

Jelen leckében csak azon lényegesebb szabályok áttekintésére kerül sor, amelyek az öröklési jog anyagi jogi szabályainak megértéséhez feltétlenül szükségesek, illetve amelyek a jogesetek megoldása során előkerülő fogalmak megértését szolgálják.

A HAGYATÉKI ELJÁRÁS SZABÁLYOZÁSA

- szabályait a hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény rendezi (a továbbiakban: Hetv.)
- A törvény rendelkezéseit a 2010. december 31. után indult hagyatéki eljárásokban kell alkalmazni. [Hetv. 121.]
- A Hetv. a hagyatéki eljárásról szóló 6/1958. (VII. 4.) IM rendeletet (a továbbiakban: He.) váltja fel.
- a hagyatéki eljárás **polgári nemperes eljárás**, amelyre - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) szabályait a polgári nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel kell alkalmazni. A hagyatéki eljárásra az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról szóló 2008. évi XLV. törvény (a továbbiakban: Kjnp.) rendelkezéseit - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - nem lehet alkalmazni. [Hetv. 2. § (1) bekezdés]
- a hagyatéki eljárásban a közjegyző eljárása az elsőfokú bíróság eljárásával azonos hatályú. [Hetv. 2. § (2) bekezdés]
- **a hagyatéki eljárás célja**, hogy az ember halálával bekövetkező hagyatékátzállást - az örökösöként érdekelt személyeknek és a hagyaték egyes vagyontárgyaira, vagyoni részhányadára való öröklési jogcímüknek a megállapításával - biztosítsa. (Hetv. 1. §)
- a hagyatéki eljárás célja tehát *az örökösök jogainak érvényesítése, elismertetése, a megszerzett örökséggel kapcsolatos tények tisztázása, az örökléssel szükségszerűen együttjáró jogi átalakulással kapcsolatos kérdések rendezése*

- a hagyatéki eljárás célja azonban **csak annyi**, hogy **az öröklést, az örökös minőséget, az örökség tárgyát közhitelesen tanúsítsa (deklarálja)**. A közjegyző hagyatéki eljárás során hozott végzése vagy az általa kiállított öröklési bizonyítvány *nem konstitutív hatályú*, azaz, nem ezek keletkeztetik, csupán tanúsítják a fentieket (deklaratív hatályú), anyagi jogerejük nincs (EBD2017. K.34.)
- a közjegyző végzése az öröklési jogi vita tárgyában a bíróságot nem köti
- A hagyatéki eljárás **biztosítja a hagyaték átszállását** az arra jogosultak számára a hagyaték átadása révén.
- A hagyatéki eljárást **a közjegyző folytatja le**, adott eljárási cselekményekre azonban a jegyzőnek van hatásköre.

A KÖZJEGYZŐ ILLETÉKESÉGE

- Azt, hogy melyik közjegyző jár el a hagyatéki eljárásban az illetékességi szabályok adják meg, eszerint a közjegyző illetékességét:
 1. az örökhagyó utolsó belföldi lakóhelye,
 2. ennek hiányában az örökhagyó utolsó belföldi tartózkodási helye,
 3. ezek hiányában az örökhagyó belföldi elhalálozásának helye,
 4. ezek hiányában a hagyatéki vagyon fekvésének helye,
 5. ezek hiányában a Magyar Országos Közjegyzői Kamara - az öröklésben érdekelt hozzá benyújtott kérelme alapján történő – kijelölése szerinti közjegyző illetékes.
- ha a vagyon fekvése több közjegyzői is eljárhatna közülük az jár el, akit - az örökös-ként érdekeltek lakóhelyét és a vagyontárgyak fekvését figyelembe véve - a jegyző választ [Hetv. 4. § (4) bekezdés].
- a hagyatéki eljárás lefolytatására illetékes közjegyző kizárólagos illetékességgel rendelkezik ugyanannak az örökhagyónak a hagyatékára vonatkozó újabb eljárásra (póthagyatéki eljárás, megismételt eljárás) [Hetv. 4. § (5) bekezdés]

A HAGYATÉKI ELJÁRÁS SZAKASZAI

A hagyatéki eljárás szempontjából **az eljárás során megkülönböztetünk:**

1. **jegyző előtti szakaszt**
 - a. hagyaték *leltározása*
2. **közjegyző előtti szakaszt**
 - a. *hagyatéki tárgyalás*
 - b. hagyaték *átadása*

AZ ELJÁRÁS MEGINDULÁSA

Az eljárás akkor indul, amikor a jegyző

1. a halottvizsgálati bizonyítvány alapján,

2. ennek hiányában a holtak nyilvánító vagy a halál tényét megállapító végzés alapján,
3. olyan személynek a bejelentése alapján, akinek a hagyatéki eljárás megindításához jogi érdeke fűződik, vagy
4. az ingatlanügyi hatóság bejelentése alapján az örökhagyó haláláról értesül. [Htv. 19. § (1) bekezdés]

A HAGYATÉK LETÁROZÁSA

- **A hagyatéki leltározása:** az örökhagyó és a hagyatéki eljárásban érdekelt jogszabályban meghatározott adatainak, valamint a hagyatékbba tartozó vagyonnak, továbbá az ezekkel kapcsolatos, jogszabályban meghatározott nyilatkozatoknak a beszerzése és rögzítése. [Htv. 6. § (1) bekezdés c) pontja]
- a hagyatéki leltár **alapvető jelentőségű**, hiszen a közjegyző **csak az abban foglaltak körében** dönthet a hagyatéki átadásáról. Ezért kiemelt jelentőségű, hogy **teljes körűen és a valós helyzettel megegyezően tartalmazza az érintett személyek és vagyontárgyaik adatait**
- a leltár *felvételét a jegyző végzi* (számos önkormányzatnál a hagyatéki leltárelőadó)
- felmerülhet, a készítése az eljárás „közjegyzői szakaszában” is (tipikusan, ha utóbb merül fel olyan vagyonelem, amit a jegyző nem vett leltárba)

- a törvény részben az örökség tárgyaira, részben pedig az örökhagyó, illetve az örökös személyére figyelemmel írja elő a leltározást

- **Leltározni kell a hagyatékbba lévő**
 - belföldön fekvő ingatlant,
 - belföldi cégjegyzékbe bejegyzett gazdasági társaságban, illetve szövetkezetben fennálló tagi (részvényesi) részesedést,
 - lajstromozott vagyontárgyat,
 - az ingó vagyont, ha értéke a törvényben megállapított öröklési illetékmentes értéket meghaladja (300.000,- Ft)
 - ha a jegyző vagy a közjegyző rendelkezésére álló adatok alapján valószínű, hogy a bejelentett hagyatéki tartozások meghaladják a hagyatéki értékét,
 - az öröklésben érdekelt kérelmére is,
 - az örökhagyó végintézkedésével alapítvány létesítését rendelte,
 - az örökhagyó végintézkedéssel bizalmi vagyonekezelési jogviszonyt alapított.

- **A hagyatéket leltározni kell akkor is, ha az örökösöként érdekelt**
 - öröklési érdeke veszélyeztetve van és méhmagzat, kiskorú, cselekvőképességet érintő gondnokság alatt álló nagykorú,
 - ismeretlen helyen lévő személy,
 - ügyeinek vitelében akadályozott természetes személy,
 - csak a Magyar Állam.

A KÖZJEGYZŐ ELŐTTI SZAKASZ

- a hagyaték leltározása után folytatódik az eljárás a közjegyző előtt
- **A hagyatéki tárgyalás előkészítése:**
 - szükség szerint a közjegyző intézkedik a még szükséges adatok, iratok beszerzése iránt
 - a hagyatéki leltárt kiegészíti
 - beszerzi az írásbeli végrendeletet Végrendeletek Országos Nyilvántartásából (VONY)
 - megidézi a Hetv. 53. §-ában meghatározottakat
- **A hagyatéki tárgyalás:**
 - számbaveszi a megjelenteket
 - ismerteti a végrendeletet
 - ismerteti a hagyatéki leltárt
 - rögzíti a jelenlévők nyilatkozatait
 - tényállást állapít meg, dönt az öröklés rendjéről (ki, milyen jogcímen, mit örökölt),
 - rögzíti, hogy a hagyatékkal szemben esetlegesen milyen igényeket jelentettek be érdekeltek
 - bizonyítást csak szűk körben folytathat le!
- **A hagyaték átadása**
 - **hagyaték átadása:** annak a - közjegyző végzésével történő - megállapítása, hogy a hagyatékba tartozó vagyonra, vagyonrészre vagy vagyontárgyra a hagyatéki eljárás eredményére tekintettel kit, milyen jogcímen, milyen jog illet meg, illetve milyen kötelezettség terhel [Hetv. 6. § (1) bekezdés a) pont]
 - **a hagyaték átadása történhet:**
 - teljes hatályú hagyatékátadó végzéssel
 - ideiglenes hatályú hagyatékátadó végzéssel
 - részhagyatékátadó végzéssel (pl. egyes vagyontárgyak vonatkozásában)

TELJES HATÁLLYAL	IDEIGLENES HATÁLLYAL
A közjegyző a hagyatékot teljes hatállyal adja át, ha a hagyaték átadásának nincs törvényes akadálya, és • a hagyatékban örökösként csak egy személy érdekelt és másnak igénye nincs, vagy • a hagyatéki eljárásban a hagyatéki vagyon átadása tekintetében nincs öröklési jogi vita [ld. Hetv. 6. § (1) bek. m) pont] vagy másodlagos öröklési vita [ld. Hetv. 6. § (1) bek. j) pont]. • Ha csak másodlagos öröklési vita merült fel és e vitában az igény előterjesztője a teljes hatályú hagyatékátadáshoz hozzájárult, vagy	Ha a hagyatékot teljes hatállyal átadni nem lehet, azt ideiglenes hatállyal kell átadni, mégpedig meghatározott sorrend szerint: 1. a szerződéses örökösnek, 2. a végrendeleti örökösnek, írásbeli és szóbeli végrendelet esetén az írásbeli végrendeletben megnevezett örökösnek, 3. a törvényes örökösnek.

• az igénye összegének megfelelő pénzüsszeget a többi örökösként érdekelt biztosítékként közjegyzői letétbe helyezte.	
	Az ideiglenes hatályú hagyatékátadó végzés jogerőre emelkedésétől számított 30 napon belül az öröklésben érdekelt által az ideiglenes hatályú hagyatékátadó végzéssel figyelembe nem vett és öröklési jogi vita vagy másodlagos öröklési vita tárgyát képező igénye érvényesítése iránt hagyatéki pert kell indítani.
	Az ideiglenes hatályú hagyatékátadó végzés teljes hatályúvá válik, ha • a hagyatéki per megindítását a jogosult nem igazolja, • a hagyatéki pert megindító keresetlevelet a bíróság a jogerősen visszautasította, • a bíróság a keresetet jogerősen elutasította, • a hagyatéki pert a bíróság jogerősen megszüntette, vagy • a hagyatéki pert a bíróság érdemi döntés nélkül fejezte be.

A hagyatéki eljárásban született döntés nem akadályozza annak, hogy az érdekelt öröklési igényét bírósági eljárásban érvényesítse.

KÜLÖNLEGES ELJÁRÁSOK

1. Osztályos egyezség

- részletesen ld. Az öröklés joghatásai 1. lecke

2. Öröklési bizonyítvány

- az örökhagyó után (ismert) hagyatéki vagyon egyáltalán nem maradt, vagy ha az harmadik államban lelhető fel
- annak kérelmére, aki valószínűsíti, hogy jogainak érvényesítéséhez vagy megóvásához az örökhagyó utáni öröklési rend igazolása szükséges, a közjegyző a hagyatékban vagy annak egy részében érvényesülő öröklési rendet (az örökös személyét, a hagyatékban való részesülése jogcímét és a hagyatékban való részesülése arányát) külön végzésbe foglalt öröklési bizonyítvánnyal állapítja meg

3. Póthagyatéki eljárás

- Ha a hagyatéki eljárás befejezése után kerül elő a hagyatékhoz tartozó valamilyen át nem adott, egyébként leltározandó vagyontárgy
- ugyanúgy egy teljes hagyatéki eljárás lefolytatását igényli

A HAGYATÉKI ELJÁRÁS MEGISMÉTLÉSE

- hagyatéki eljárást érdemben befejező jogerős végzés ellen - a teljes hatályúvá nem vált ideiglenes hatályú hagyatékátadó végzés kivételével - a hagyatéki eljárás megismétlése iránti kérelmet lehet előterjeszteni, ha **az öröklésben érdekelt olyan tényre hivatkozik, amelyet a hagyatéki eljárásban nem bíráltak el**, feltéve, hogy az – elbírálás esetén – **az öröklés rendjének vagy az öröklés jogcímének, továbbá ezekhez kapcsolódóan a hagyatékban való részesedés arányának megváltoztatását eredményezhette volna.**
- **a jogerőre emelkedésétől számított egy éven belül** lehet kérni. A határidő elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

ELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK:

1. Hogyan veszi kezdetét a hagyatéki eljárás?
2. Mely vagyontárgyakat kell hagyatéki leltárba venni?
3. Mi a különbség a teljes hatályú és az ideglenes hatályú hagyatékátadó végzés között?

FELHASZNÁLT ÉS AJÁNLOTT IRODALOM:

1. A hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény és indokolása

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült az Európai Unió támogatásával.
Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE